COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, XXX
COM(2024) 606/3

SENSITIVE[*]
UNTIL ADOPTION

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Estoniei

{SWD(2024) 600} - {SWD(2024) 606}

[*] Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions https://europa.eu/!db43PX

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Estoniei

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului[1], în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului[2], care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență, a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul de redresare și reziliență oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de UE. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul UE și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

---

1 JO L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

2 Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) Regulamentul privind REPowerEU[3], adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea dependenței UE de importurile de combustibili fosili din Rusia, ceea ce va contribui la realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării UE cu energie, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie și crescând capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Estonia a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”[4], pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru de stimulare a creșterii. Comunicarea definește competitivitatea pe baza a nouă factori determinanți care se consolidează reciproc. Printre acești factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și piața unică apar ca priorități de politică esențiale pentru reforme și investiții în vederea abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a UE și a statelor sale membre. La 14 februarie 2024, Comisia a prezentat, în urma acestei comunicări, Raportul anual privind piața unică și competitivitatea[5]. Raportul detaliază punctele forte și provocările concurențiale cu care se confruntă piața unică europeană, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității care au fost identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024[6], care marchează începutul ciclului semestrului european din 2024 pentru coordonarea politicilor economice. La 22 martie 2024, Consiliul European a aprobat prioritățile analizei, care vizează cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2024, în care nu a identificat Estonia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2024 al Estoniei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost adoptată de Consiliu la 12 aprilie 2024, precum și Propunerea de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor privind ocuparea forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale, care a fost adoptată de Consiliu la 11 martie 2024.

(5) La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al UE. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al

---

3 Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE, (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

Consiliului. Cadrul include, totodată, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 privind punerea în aplicare a procedurii de deficit excesiv, cu modificările ulterioare, și Directiva 2011/85/UE privind cadrele bugetare ale statelor membre[7], cu modificările ulterioare. Obiectivele noului cadru sunt asigurarea sustenabilității datoriei publice și a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii printr-o consolidare fiscal-bugetară treptată, precum și prin realizarea de reforme și investiții. Cadrul promovează asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe politicile pe termen mediu, în combinație cu o aplicare mai eficace și mai coerentă. Fiecare stat membru ar trebui să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu conțin angajamentele bugetare, de reformă și de investiții ale statelor membre și acoperă un orizont de planificare de 4 sau 5 ani, în funcție de durata obișnuită a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete[8] care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu ar trebui să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv pe cele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă cel târziu până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din PIB, și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub nivelul de referință de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu maximum trei ani. Pentru a sprijini elaborarea planurilor respective, la [21 iunie] 2024, Comisia urmează să furnizeze statelor membre orientări cu privire la conținutul planurilor și al rapoartelor anuale privind progresele înregistrate pe care acestea vor trebui să le prezinte ulterior și, în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2024/1263, le va transmite orientări tehnice privind ajustările bugetare necesare (traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz). Statele membre ar trebui să prezinte planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp rezonabilă. Statele membre ar trebui să asigure implicarea parlamentelor lor naționale și consultarea instituțiilor bugetare independente, a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național, după caz.

(6) În 2024, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în paralel cu punerea în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost

---

7 Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) și Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

8 Cheltuielile nete, astfel cum sunt definite la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263 al Consiliului din 29 aprilie 2024 (JO L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări și emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La 18 iunie 2021, Estonia a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 29 octombrie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei[9], care a fost modificată la 16 iunie 2023 în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil, precum și pentru a include capitolul privind REPowerEU[10]. Eliberarea tranșelor este condiționată de o decizie a Comisiei, adoptată în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, care arată că Estonia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.

(8) La 25 aprilie 2024, Estonia a transmis Comisiei planul său național de reformă pentru 2024 și, la 30 aprilie 2024, Programul său de stabilitate pentru 2024, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Estonia cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(9) Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Estonia[11] la 19 iunie 2024. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Estonia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza acestei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe, legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Estonia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale UE în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU.

(10) Pe baza datelor validate de Eurostat, deficitul public al Estoniei a crescut de la un deficit de 1,0 % din PIB în 2022 la un deficit de 3,4 % în 2023, iar datoria publică s-a ridicat de la 18,5 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 19,6 % la sfârșitul anului 2023.

---

9 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 29 octombrie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei (0319/2021).

10 Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 16 iunie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 29 octombrie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Estoniei (9367/2023).

11 SWD(2024) 606 final.

Astfel cum s-a anunțat în orientările de politică bugetară pentru 2024[12], Comisia face primul pas către deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, potrivit datelor privind rezultatele bugetare pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente. La 19 iunie 2024, Comisia a adoptat un raport în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE[13]. În acest raport a fost analizată situația bugetară a Estoniei, întrucât deficitul său public din 2023 a depășit valoarea de referință de 3 % din PIB. Raportul a concluzionat că, având în vedere această evaluare și după luarea în considerare a avizului Comitetului economic și financiar instituit în temeiul articolului 126 alineatul (4) din TFUE, Comisia nu va propune în luna iulie deschiderea unei proceduri de deficit excesiv pentru Estonia.

(11) La data de 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ca Estonia să întreprindă acțiuni pentru a asigura în 2023 o concordanță între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare de politică în general neutră, ținând seama de sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. S-a recomandat ca Estonia să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, s-a recomandat Estoniei să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea Mecanismului de redresare și reziliență și a altor fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023 orientarea fiscal-bugetară a fost expansionistă, cu 1,6 % din PIB, în contextul unei inflații ridicate. În 2023 creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a avut o contribuție expansionistă de 1,0 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,1 % din PIB a costului măsurilor de sprijin de urgență specifice pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie. Este luată în considerare, de asemenea, creșterea (cu 0,2 % din PIB) a costurilor legate de acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina. Așadar, în 2023, contribuția expansionistă a cheltuielilor curente primare nete finanțate la nivel național a fost determinată doar parțial de sprijinul acordat persoanelor care fug din Ucraina. Creșterea expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) a fost determinată de creșterea cheltuielilor salariale din sectorul public și a pensiilor, combinată cu noi programe permanente suplimentare de cheltuieli pentru apărare, educație și alocații pentru copii, care nu au fost însoțite de creșteri proporționale pe partea de venituri. În concluzie, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național în 2023 nu a fost în concordanță cu recomandarea Consiliului. Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și prin alte fonduri ale UE s-au ridicat la 1,4 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național s-au ridicat la 5,8 % din PIB în 2023, înregistrând o creștere anuală de 1,4 puncte procentuale din 2022. Estonia a finanțat investiții suplimentare din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale UE. Estonia a finanțat investiții publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, cum ar fi dezvoltarea serviciilor de evenimente și a portalului digital pentru antreprenori, capitalizarea Fondului verde

[12] Raport al Comisiei elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

[13] Raport al Comisiei elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

(care face investiții în fonduri cu capital de risc și investiții de capital în întreprinderi) și consolidarea rețelei de energie electrică pentru a crește capacitatea de producție de energie din surse regenerabile și pentru a se adapta la schimbările climatice, acestea fiind finanțate prin Mecanismul de redresare și reziliență.

(12) Principalele previziuni din Programul de stabilitate pentru 2024 pot fi rezumate după cum urmează. Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare prevede o creștere a PIB-ului real cu 0,0 % în 2024 și cu 2,0 % în 2025, estimând, totodată, că inflația IAPC va fi de 3,6 % în 2024 și de 2,7 % în 2025. Se preconizează că deficitul public va crește la 3,5 % din PIB în 2024[14] și la 3,0 % din PIB în 2025, în timp ce se estimează o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 22,6 % până la sfârșitul anului 2024 și la 24,9 % până la sfârșitul anului 2025. După 2025, se preconizează că deficitul public va scădea treptat la 2,2 % din PIB în 2026, la 1,4 % în 2027 și la 0,8 % în 2028. Prin urmare, se preconizează că în 2025 soldul bugetului public nu va depăși valoarea de referință a deficitului, de 3,0 % din PIB. În schimb, după 2025, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 26,2 % în 2026 și va scădea apoi treptat la 26,0 % în 2027 și la 25,0 % în 2028.

(13) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024, se estimează că PIB-ul real se va contracta cu 0,5 % în 2024 și va crește cu 3,1 % în 2025, iar inflația IAPC se va situa la 3,4 % în 2024 și la 2,1 % în 2025.

(14) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează un deficit public de 3,4 % din PIB în 2024 și o creștere a ponderii datoriei publice în PIB la 21,4 % până la sfârșitul anului 2024. Creșterea ponderii datoriei publice în PIB, în 2024, reflectă în principal impactul deficitului public. Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară va fi, în linii mari, neutră, și anume de 0,1 % din PIB în 2024.

(15) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se așteaptă ca în 2024 să fie finanțate prin sprijin nerambursabil („granturi”) acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență cheltuieli reprezentând 0,9 % din PIB, comparativ cu 0,3 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate prin granturi acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență vor permite investiții de înaltă calitate și reforme de stimulare a productivității, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public și a datoriei publice ale Estoniei.

(16) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat Estoniei să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea, în 2024, la maximum 4,9 % a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național. În momentul execuției bugetelor pentru 2023 și al pregătirii proiectelor de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină seama de faptul că Comisia va propune Consiliului deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, întemeindu-se pe datele privind rezultatele bugetare pentru 2023. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, soldul structural al Estoniei este estimat la -0,7 % din PIB în 2024 (de la -1,3 % în 2023), atingând astfel obiectivul bugetar pe termen mediu

[14] Autoritățile estoniene au informat Comisia că guvernul a aprobat și a transmis Parlamentului, la 5 iunie 2024, un buget suplimentar pentru 2024 (Legea 456 SE privind bugetul suplimentar de stat pentru 2024), care a trecut de stadiul de primă lectură în Parlament la 10 iunie, de a doua lectură la 14 iunie și se preconizează că va trece de a treia lectură la 19 iunie. Se preconizează că acest buget suplimentar va reduce deficitul nominal cu 0,4 % din PIB (această reducere se compune în principal din reduceri permanente ale cheltuielilor, dar include și măsuri de creștere a veniturilor).

(OTM) al țării, și anume un sold structural de -0,75 % din PIB. Prin urmare, conform evaluării, se consideră că Estonia respectă recomandările Consiliului.

(17) În plus, Consiliul a recomandat Estoniei să întreprindă acțiuni menite să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel rezultate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a precizat și că, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, Estonia ar trebui să se asigure că astfel de măsuri vizează protejarea gospodăriilor și întreprinderilor vulnerabile, că sunt sustenabile din punct de vedere bugetar și că mențin stimulentele pentru realizarea de economii de energie. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei este estimat la 0,2 % din PIB în 2023 și la 0,0 % în 2024 și 2025. Se preconizează că măsurile de sprijin de urgență în domeniul energiei vor fi eliminate treptat, cât mai curând posibil în 2023 și 2024, ceea ce este în concordanță cu recomandarea Consiliului.

(18) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, Estoniei să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și a altor fonduri ale UE, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, investițiile publice finanțate la nivel național vor crește, de la 5,8 % din PIB în 2023, la 6,3 % din PIB în 2024. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului.

(19) Având în vedere măsurile de politică cunoscute la data la care s-au formulat previziunile și în ipoteza menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, deficitul public ar urma să ajungă la 4,3 % din PIB în 2025. Creșterea deficitului în 2025 reflectă în principal impactul net al unei reforme a impozitului pe venitul persoanelor fizice, care se preconizează că va reduce veniturile publice. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 24,6 % până la sfârșitul anului 2025. Creșterea ponderii datoriei publice în PIB, în 2025, reflectă în principal impactul deficitului public.

(20) Veniturile fiscale ale Estoniei ca procent din PIB au crescut în 2023, dar sunt cu mult sub media UE, limitând finanțarea disponibilă pentru cheltuielile publice cu asistența medicală, îngrijirea pe termen lung și protecția socială. În 2022, veniturile din impozitele pe proprietate, care se numără printre impozitele cel mai puțin dăunătoare creșterii economice, s-au ridicat la doar 0,3 % din PIB, de aproximativ șapte ori mai mici decât media UE. Estonia a colectat mai puțin de o treime din media UE din impozitele pe capital (2,7 % din PIB), a avut unele dintre cele mai scăzute taxe pe transport din UE și este unul dintre puținele state membre care nu percep o taxă auto anuală. În plus, sarcina fiscală este distribuită în mod inegal, iar viitoarele reforme fiscale urmează să sporească și mai mult inegalitatea. Mai precis, în 2025, o creștere a cotei impozitului pe venit de la 20 % la 22 %, precum și o creștere a scutirii fiscale de bază și extinderea domeniului de aplicare al acesteia pentru a include toți contribuabilii care plătesc impozitul pe venit ar trebui să aibă un efect regresiv. De asemenea, impozitul pe veniturile din muncă din Estonia, chiar dacă este apropiat de media UE, de 17,2 % din PIB, este regresiv, impozitând nivelurile mai ridicate ale veniturilor la o rată efectivă mai scăzută. Cheltuielile publice pentru protecția socială au scăzut în 2022 și se situează în continuare cu mult sub media UE. Acest lucru se traduce prin niveluri relativ scăzute și o acoperire relativ limitată a prestațiilor sociale, pensiile pentru limită de vârstă fiind printre cele mai scăzute din UE. Cheltuielile cu

serviciile publice generale sunt, la 3,7 % din PIB, cu aproape două treimi mai mici decât media UE.

(21) Estonia a adoptat mai multe reforme pentru a îmbunătăți accesibilitatea și caracterul abordabil al prețurilor aferente serviciilor de îngrijire pe termen lung și asistenței medicale. Deși reformele se îndreaptă în direcția cea bună, finanțarea durabilă pentru asistența medicală și îngrijirea pe termen lung nu este încă asigurată. Prin urmare, plățile directe rămân ridicate, iar nevoile de îngrijire medicală nesatisfăcute au crescut. Accesul la îngrijire este inegal pe teritoriul țării, nu în ultimul rând din cauză că municipalitățile nu au capacitatea și resursele pentru a furniza servicii suficiente pentru a satisface cererea. Deși cererea nu este satisfăcută în totalitate, cheltuielile publice pentru îngrijirea pe termen lung și asistența medicală sunt în continuare printre cele mai scăzute din UE. Acest lucru este combinat cu deficitul de forță de muncă din aceste sectoare. Având în vedere schimbările demografice, se preconizează că cererea în materie de acces la asistență medicală și la îngrijire pe termen lung va crește și, prin urmare, trebuie garantată o finanțare adecvată pentru aceste două sectoare.

(22) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) și cu criteriul 2.2 din anexa V la Regulamentul (UE) 2021/241, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că acestea vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a stimula competitivitatea pe termen lung a Estoniei prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru ca Estonia să își poată îndeplini angajamentele asumate în plan până în august 2026, este esențial ca țara să continue punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor. Implicarea sistematică a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a asigura asumarea pe scară largă a responsabilității pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență.

(23) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060, Estonia trebuie să revizuiască fiecare program până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024 precum și în Planul național privind energia și clima. Această revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor UE incluse în fiecare program. Estonia a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, dar există în continuare provocări și disparitățile dintre regiunea capitalei și restul țării persistă. Este esențial să se accelereze punerea în aplicare a programului politicii de coeziune. Prioritățile convenite în cadrul programului sunt în continuare relevante. Este deosebit de important să se sporească competitivitatea întreprinderilor, în special în afara regiunii capitalei, și să se consolideze capacitatea acestora de a inova. Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor private și publice, precum și a întreprinderilor reprezintă o prioritate majoră. Accesul la locuri de muncă prin măsuri active și preventive pe piața forței de muncă și promovarea unui mediu de lucru sănătos continuă să fie obiective importante. De asemenea, ar trebui să se acorde prioritate îmbunătățirii calității, eficacității și relevanței pe piața muncii a educației și formării; promovării învățării pe tot parcursul vieții, în special a perfecționării și recalificării flexibile, precum și a incluziunii active; precum și creșterii accesibilității,

a eficacității și a rezilienței serviciilor de îngrijire pe termen lung. În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, o atenție suplimentară trebuie acordată nevoilor legate de accesibilitatea și calitatea îngrijirii pe termen lung, acordând în același timp prioritate vieții independente,. Estonia ar putea, de asemenea, să valorifice inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa”, în special în ceea ce privește investițiile în producția de tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete și sprijinirea transformării industriei, de exemplu în domeniul inovării deep tech, al tehnologiilor verzi și digitale și al biomedicinei. Estonia ar putea, de asemenea, să își sporească capacitatea de a prelucra pământurile rare și de a participa la activități de cercetare și dezvoltare în acest domeniu.

(24) Pe lângă provocările economice și sociale abordate de planul de redresare și reziliență și de alte fonduri ale UE, Estonia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de protecția socială, utilizarea eficientă a resurselor și competențe.

(25) Protecția socială pentru sprijinirea persoanelor în vârstă, a persoanelor cu handicap și a persoanelor care ocupă locuri de muncă pe perioade scurte sau care prestează forme atipice de muncă este în continuare slabă. Prin urmare, ponderea persoanelor cu handicap expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială nu doar a crescut în 2022, ci a fost a doua cea mai ridicată din UE. Sărăcia persoanelor în vârstă a crescut și a fost una dintre cele mai ridicate din UE în 2022, nu în ultimul rând pentru că pensiile sunt încă scăzute în raport cu veniturile din muncă. Gradul scăzut de adecvare a plasei de siguranță socială duce la o inegalitate ridicată și în creștere a veniturilor, în pofida câtorva îmbunătățiri în anii precedenți. Acoperirea scăzută a prestațiilor de șomaj, în special pentru persoanele care prestează forme atipice de muncă și care ocupă locuri de muncă pe perioade scurte, exacerbează inegalitățile de venituri și sărăcia. Deși durata prestațiilor de șomaj a fost ajustată în cadrul planului de redresare și reziliență al Estoniei, extinderea acoperirii nu a fost încă pusă în aplicare. Creșterea inegalităților este legată de creșterea semnificativă a prețurilor și a costului vieții, care nu a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a prestațiilor sociale și a salariilor minime. Situația gospodăriilor cu venituri mici s-a înrăutățit din cauza inflației ridicate și persistente din trecut și se preconizează că se va deteriora și mai mult ca urmare a reformelor fiscale din perioada 2024-2025. Asigurarea unor măsuri adecvate de atenuare, inclusiv pentru pensii, precum și creșterea gradului de adecvare a sistemului de protecție socială ar putea reduce sărăcia și inegalitățile. Toate aceste măsuri ar contribui, de asemenea, la sprijinirea convergenței sociale ascendente, în conformitate cu analiza de țară din a doua etapă efectuată de serviciile Comisiei pe baza caracteristicilor cadrului de convergență socială[15].

(26) Ponderea șistului bituminos în mixul energetic al Estoniei rămâne semnificativă și împiedică tranziția verde. Implementarea în continuare a producției de energie din surse regenerabile este necesară pentru a contribui la eliminarea treptată a șistului bituminos, menținând, în același timp, un grad ridicat de independență energetică. Pe lângă daunele aduse mediului, industria șistului bituminos reprezintă 90 % din deșeurile periculoase ale Estoniei. Estonia are una dintre cele mai scăzute rate de productivitate a resurselor dintre statele membre ale UE, ceea ce se poate explica parțial prin utilizarea intensivă a resurselor de către industria șistului bituminos din această țară, dar și de către sistemul industrial în ansamblul său. Productivitatea resurselor a crescut imperceptibil, de la 1 EUR/kg de resurse utilizate la 1,1 EUR/kg,

[15] SWD(2024) 132 final.

rămânând la mai puțin de jumătate din media UE în 2022. Sectorul exploatării terenurilor, schimbării destinației terenurilor și silviculturii a devenit emițător de CO_2 în loc de absorbant. Sectorul forestier este caracterizat de volume mari de tăiere, precum și de o valorificare scăzută a resurselor. Estonia ar avea de beneficiat de pe urma creșterii eficienței gestionării durabile a pădurilor, a avansării în tranziția către o economie circulară și a îmbunătățirii gestionării deșeurilor. În plus, productivitatea resurselor este unul dintre punctele slabe ale Estoniei în ceea ce privește capacitatea de inovare a acestei țări. Estonia s-a clasat pe locul 13 în Tabloul de bord privind ecoinovarea din 2022 (115,5 față de media UE de 121,5, 2013 = 100). Stimularea ecoinovării și a bioinovării pentru utilizarea durabilă a resurselor naturale va contribui la îmbunătățirea competitivității și productivității resurselor Estoniei.

(27) În multe sectoare există deficite de competențe și decalaje între competențe și cererea pieței, ceea ce reduce competitivitatea Estoniei. Întreprinderile au identificat lipsa de personal calificat ca fiind o barieră în calea investițiilor și a potențialului lor de export. Deficitul de forță de muncă calificată și decalajul semnificativ între competențe și cererea pieței coincid cu creșterea rapidă a salariilor și cu creșterea costului unitar al muncii. Atât tranziția verde, cât și cea digitală au sporit cererea de lucrători cu competențe specializate, în timp ce penuria de personal în sectoarele asistenței medicale și educației rămâne acută și este amplificată de îmbătrânirea forței de muncă. În același timp, ratele relativ ridicate atât de părăsire timpurie a școlii, cât și de abandon școlar în învățământul superior conduc la un număr insuficient de absolvenți calificați. Această problemă are o dimensiune regională deosebită, întrucât zonele rurale și îndepărtate se confruntă cu mai multe dificultăți în atragerea de profesioniști calificați. Decalajul dintre competențe și cererea pieței ar putea fi limitat prin îmbunătățirea în continuare a relevanței pentru piața forței de muncă a sistemului de educație și formare, prin investiții în orientarea profesională, prin remedierea diferenței de remunerare dintre femei și bărbați, prin creșterea oportunităților de recalificare și perfecționare și printr-o mai bună anticipare a nevoilor în materie de competențe. Având în vedere necesitatea ca economia să se diversifice în activități cu valoare adăugată ridicată, ar fi util să se îmbunătățească și modalitățile de păstrare și atragere a talentelor.

(28) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2024 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare recomandarea privind politica economică a zonei euro. În ceea ce privește Estonia, recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a patra recomandări pentru zona euro,

RECOMANDĂ ca, în 2024 și 2025, Estonia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să prezinte planul bugetar-structural pe termen mediu în timp util. În concordanță cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze creșterea cheltuielilor nete[16] în 2025 la o rată compatibilă cu reducerea deficitului public sub

[16] Conform articolului 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

valoarea de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat și să mențină datoria publică la un nivel prudent pe termen mediu. Să extindă baza de impozitare și să îmbunătățească atât accesul la asistență medicală și îngrijire pe termen lung, cât și finanțarea acestora.

2. Să continue punerea în aplicare rapidă și eficace a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026. Să accelereze punerea în aplicare a programului politicii de coeziune. În contextul evaluării la jumătatea perioadei, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, adoptând măsuri care să abordeze mai bine nevoile din sectorul îngrijirii pe termen lung, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” cu scopul de a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să consolideze protecția socială, printre altele pentru a combate sărăcia în rândul persoanelor vârstnice, prin extinderea acoperirii indemnizațiilor de șomaj, în special pentru a include persoanele care ocupă locuri de muncă pe perioade scurte și cele care prestează forme atipice de muncă.

4. Să reducă ponderea șistului bituminos în mixul energetic și să crească productivitatea resurselor prin bioinovare. Să îmbunătățească productivitatea muncii și oferta de competențe prin reconversie profesională și perfecționare și printr-o mai bună atragere și păstrare a talentelor.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele